

بسمه تعالی

ابر قدرت منحصر بفرد

Unique Super Power

دکتر منوچهر محمدی

«تاریخ جهان و بشریت بر سر یک پیچ بزرگ تاریخی است و دوران جدیدی در همه عالم در حال آغاز است. و ما در مقطع خاصی هستیم و نظمی نوین در حال متولد شدن است»^۱.

«نظم بین المللی به شکلی بدیع دگرگون شده است به ویژه تغییری عظیم و احتمالا به عنوان نخستین بار در تاریخ، در همه عرصه ها با ابعادی عمیقاً تاریخی در حال روی دادن است و یک دگردیسی و تغییر آرایش ژئوپولوتیک و استراتژیک را شاهدیم و یحتمل پایان دوران هژمونی غربی بر جهان مشاهده می شود»^۲.

چکیده:

حوادث اخیر در خلیج فارس (زدن پهپاد امریکایی، توقیف کشتی بریتانیایی و انفجار پالایشگاه های نفتی ارامکو توسط رزمندگان انصارالله یمن) بدون آنکه امریکا و متحدینش در منطقه بتوانند کوچکترین عکس العملی در تقابل با این ضربات مهلک از خود نشان دهند نقطه عطف مهمی در تاریخ سیاسی - نظامی جهان برجای گذارد و موجب تغییرات شگرفی در تاریخ روابط بین الملل گردید به طوری که ایالات متحده امریکا به عنوان تنها ابرقدرت باقی مانده از جنگ جهانی دوم و دوران جنگ سرد جایگاه خود را نزد همه ناظران و تحلیلگران برجسته روابط بین الملل از دست داد و بر افول قطعی امریکا به عنوان یک ابرقدرت مهر صحت گذارد و در مقابل جمهوری اسلامی به عنوان قدرتی جهانی و یا به عبارتی دیگر ابرقدرتی منحصر بفرد در صحنه روابط بین الملل جلوه گر شده و بازیگری خود را در صحنه جهانی با ارتقاء جایگاه خود آغاز و می رود که قریباً به عنوان ابرقدرت

^۱ مقام معظم رهبری در دیدار پرشور جوانان کشورهای مختلف اسلامی، ۹۰/۱۱/۱۰

^۲ امانوئل ماکرون رئیس جمهور فرانسه، خبرگزاری مشرق - ۹۸/۰۶/۱۵ - ۹۹۰۳۹۲

منحصر به فرد به رسمیت شناخته شود. در این مقاله ضمن مروری بر سابقه تاریخی دو ابرقدرت بعد از جنگ جهانی دوم و شرایط حاکم بر دوران جنگ سرد و دوران نظام دوقطبی زمینه های افول دو ابرقدرت دوران جنگ سرد و همچنین ظهور و بروز اقتدار جمهوری اسلامی ایران به عنوان ابرقدرت جدید و منحصر بفرد که هیچ شباهتی در هیچ یک از ابعاد و ویژگی های ابرقدرتی با ابرقدرت های قبلی ندارد مورد مطالعه و تحلیل قرار می گیرد.

کلیدواژه ها: ابرقدرت - منحصر بفرد - ایالات متحده امریکا - اتحاد جماهیر شوروی - جمهوری اسلامی ایران

مقدمه:

بررسی های محققانه و عالمانه دانشمندان روابط بین الملل نشان می دهد که سلطه غرب و نظم بین المللی حاصل از این سلطه در ابعاد سیاسی، اقتصادی، نظامی و فرهنگی به پایان راه خود رسیده است و نوعی آنارشیزم بر جهان و روابط بین الملل حاکم می باشد.

از نظر سیاسی با پایان دوران جنگ سرد و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، و عدم توانایی امریکا بر ایجاد نظام تک قطبی تحت عنوان دکترین «نظم نوین جهانی» جورج بوش پدر و گرفتار شدن در مشکلات داخلی و شکست های پی در پی در منطقه جنوب غربی آسیا و آمریکای لاتین و همانطور که رئیس جمهور فعلی امریکا بارها اعلام نموده است جهان شاهد افول ابرقدرت باقیمانده از جنگ سرد می باشد و نوع آنارشیزم سیاسی در سیاست بین الملل حاکم است.

از نظر اقتصادی هم به علت مشکلات عظیم اقتصادی که سراسر جهان بویژه جهان غرب را فراگرفته است، جهان غرب دیگر نه تنها از جهانی سازی و دهکده جهانی سخنی میان نمی آورد بلکه نوعی ناسیونالیزم اقتصادی بر دولت های جهان حاکم شده و جایگزین نظام یک پارچه اقتصادی شده است.

از نظر نظامی هم با خیزش ملت ها و نقشی که سازمان های مردم نهاد و جنبش های آزادی بخش توانسته اند در مقابل ماشین عظیم قدرت نظامی کلاسیک دولت های بزرگ جهان بایستند قدرت نظامی سستی، جایگاه برتر خود را از دست داده و دیگر قادر به دیکته کردن خواسته های خود بر کشورهای بعضا ضعیف ولی مقاوم نمی باشند.

از نظر فرهنگی هم که غرب تلاش می کرد فرهنگ خود را که فرهنگ الحادی و لابیالی گری بود بر دنیا حاکم کند و جدایی دین از سیاست را ترویج میکرد، با ناکامی و شکست مواجه شده و جامعه غرب سرگشته و سرخورده از زندگی نیهیلیستی خود به ستوه آمده و به دنبال یافتن راهی برای نجات خود از این بن بست ایجاد شده مکتب اومانیزم و لیبرال دمکراسی می باشد.

در چنین شرایطی است که انقلاب اسلامی و نهاد متولد شده از آن یعنی جمهوری اسلامی بعد از چهل سال جنگ وجدال در ابعاد مختلف پیروزمندانه سر برآورده و می رود که خلاء ایجاد شده در جامعه جهانی را پر نماید و بعنوان ابر قدرتی نوظهور و در عین حال منحصر بفرد در صحنه روابط بین الملل و سیاست جهانی نقش تاریخی خود را در این پیچ تاریخی و دگرگونی های عظیم جهان بشریت بر عهده گیرد.

۱- سابقه تاریخی

از انعقاد قرارداد وستفاليا در ۱۶۴۸ میلادی - صرف نظر از یک دوره کوتاه - تا جنگ جهانی اول، نظام حاکم بر روابط بین الملل بر پایه نظام موازنه قوا بود. این سیستم بدان معنا بود که قدرت موجود در سطح جهان بین دولتهای قدرتمند اروپایی و از طریق پیوستن یا جدا شدن از هم - به صورت متوازن تقسیم می شد و همین امر توازن قدرت میان کشورها را ایجاد می کرد و در نتیجه از سلطه یک دولت بر سایر دولت ها جلوگیری به عمل می آورد.

بعد از جنگ جهانی اول و شکست آلمان، سیستم جدیدی به نام «نظام امنیت دسته جمعی» توسط ویلسون رئیس جمهور آمریکا مطرح گردید. در پی آن، همه کشورها(نه فقط قدرتهای بزرگ) درصدد بر آمدند که با انتخاب

نوعی استراتژی همکاری در تحقق صلح جهانی بکوشند. بلکه برای دستیابی به صلح، یک سازمان بین‌المللی به نام (جامعه ملل) تاسیس کردند و قرار بود که این سازمان وسیله‌ای برای بسیج همه کشورها علیه متجاوز احتمالی بکار گرفته شود. در نظام جدید، هر چند برخی از نواقص نظام موازنه قوا وجود نداشت اما به علت نارضایتی بعضی از اعضا (مانند آلمان و ایتالیا) از وضع موجود و عدم ورود ایالات متحده آمریکا به آن و عدم حمایت کافی از سوی اعضای دیگر، سیستم مزبور با شروع زودهنگام جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۳۹ از هم پاشید.

با ناکامی نظام امنیت دست‌جمعی در برقراری و حفظ صلح جهانی، کشورهای پیروز و قدرتمند جنگ جهانی دوم با تکیه بر نظریه فرانکلین روزولت رئیس‌جمهور وقت آمریکا که به «برادران بزرگتر» معروف است شکل دادن نظم بین‌الملل بعد از جنگ را بر عهده گرفتند و سازمان ملل و شورای امنیت با حق و تو برای قدرت‌های پیروز در جنگ و به زعم فرانکلین روزولت «برادران بزرگتر» شکل دادند. در عین حال برتری نظامی آمریکا و شوروی جهان را بسوی نظام دو قطبی سوق داد و بتدریج سیاستها و استراتژی‌های دو کشور به صورت بسیار آشکار، رو در روی هم قرار گرفت. علت این رویارویی دو ابر قدرت به دلایل متعددی بر می‌گردد، ولی در یک کلام می‌توان آن را در حفظ و افزایش قدرت و نوعی توازن قدرت یا به عبارت بهتر توازن وحشت خلاصه کرد. سیستم فوق که از آن به نام نظام دو قطبی یاد می‌شود، به اختصار دارای ویژگی‌هایی چون، تقسیم جهان به دو بلوک شرق و غرب و دو منطقه تحت نفوذ، تاسیس اتحادیه‌های نظامی و اقتصادی متقابل (مانند ناتو در مقابل ورشو)، وضعیت نه جنگ و نه صلح، جایگزین شدن بی‌اعتمادی به جای تفاهم در تعیین خط‌مشی‌های نظامی و سیاسی و حتی اقتصادی و فرهنگی اعضای دو بلوک بود. زیرا هر بلوک برای مقابله با خطر احتمالی بلوک دیگر، به نظارت و کنترل بر استراتژی کشورهای بلوک خویش نیازمند بود.

شاخص این دوران، رقابت و نبرد آشکار و پنهان سیاسی، اقتصادی، تسلیحاتی، اطلاعاتی و فرهنگی بلوک غرب، به رهبری ایالات متحده آمریکا، و بلوک شرق، به رهبری اتحاد جماهیر شوروی، بود این نبرد در تمامی دوران طولانی فوق سایه سنگینی و سیاه خود را بر فضای بین‌المللی گسترده و سرنوشت بشریت را رقم می‌زد. واژه ابر قدرتی در هم‌چنین دورانی مطرح گردید چرا که آمریکا و شوروی از نظر قدرت نظامی به جای رسیده بودند که هیچ کشور قدرتمند دیگری امکان رقابت و رسیدن به این حجم از قدرت را بویژه از نظر سلاح هسته‌ای نداشتند. و از طرف دیگر این دو قدرت رهبری ایده‌ئولوژیک جهان شرق و غرب را تحت عنوان ایده‌ئولوژی

مارکسیسم - لنینیسم در تقابل و تضاد کاپیتالیسم و لیبرالیسم برعهده گرفتند. و به مدت چهل سال تا زمان فروپاشی جماهیر شوروی با یکدیگر به رقابت برخاستند و مدیریت جامعه جهانی را تحت اشراف خود داشتند.

به دنبال فروپاشی اتحادی جماهیر شوروی که شکست ایدئولوژی مارکسیسم - لنینیسم، افول قدرت به ظاهر شکست ناپذیر شوروی که کناره گیری آن را از رهبری بلوک شرق به دنبال داشت، زمینه بسیار مناسبی برای ابر قدرت دیگر فراهم کرد تا با استفاده از این خلاء قدرت تلاش کند. تا اقتدار بلامنازع خود را بر کل جهان بسط و گسترش دهد.

بعضی از نظریه پردازان آمریکایی پایان جنگ سرد را زمینه بسیار مناسبی برای القاء این اندیشه دانستند که نظم و صلح جهانی حضور و استقرار قدرت مسلطی را ایجاب می کند که با تکیه بر منابع مادی و قدرت مطلقه خود، مدعی تامین و تضمین امنیت و رفاه عمومی در جهان باشد.

در واقع پایان نظام سلطه جویانه دوقطبی اندیشمندان و سیاست سازان در غرب بدنبال یافتن جایگزینی برای نظام دوقطبی دوران جنگ سرد برآمدند و تلاش های زیادی صورت گرفت که تداوم نظام سلطه گرانه غرب محور را تثبیت و تعریف کنند. دیری نگذشت که نظم نوین جهانی با محوریت ابرقدرت باقیمانده از جنگ سرد مطرح گردید و بصورت دکترین جرج بوش پدر در کنگره آمریکا ارائه شد ولی ناکارآمدی این نظام تک قطبی و عدم پذیرش و عدم اقبال سایر قدرتهای مطرح جهان خیلی زود به اثبات رساند که دنیا دیگر جایی برای سیطره یک ابرقدرت نمی باشد و لذا هریک از اندیشمندان و نظریه پردازان غرب بویژه در آمریکا سعی کردند با ارائه نظریات دیگری همچون پایان تاریخ (فرانسیس فوکویاما) و برخورد تمدن های (ساموئل هنتینگتون) همچنان بر طبل حاکمیت و سلطه غرب کوبیده و جهان را از دیدگاه سلطه جویانه و سلطه گرانه غرب ببینند. ولی اینک که چند دهه از پایان نظام دوقطبی می گذرد. جهان همچنان در دوران انتقالی بسر می برد و نه تنها هیچ گونه نظام ثابتی به عنوان جایگزین نظام دوقطبی مطرح و تثبیت نشده است بلکه نوعی آنارشیزم بر روابط بین الملل حاکم می باشد که نظریه پردازان غربی نه توجیه مشخصی از آن دارند و نه قانونمندی ثابتی برای آن تعریف کرده اند.

از آنجا که متفکرین غربی همواره جهان را از دیدگاه سلطه غرب دیده و بدنبال تعریفی از تداوم سلطه گرانه غرب دیده اند بنابراین از آنچه را که در حاشیه تحولات نظام بین الملل رخ داده غافل بوده و یا تعمداً چشمان خود را

به این تحولات که علیه نظام غرب محور صورت گرفته می بستند و اگر هم توجهی به این تحولات داشتند سعی کرده اند آنها را غیر مهم و غیر مؤثر جلوه دهند.

از جمله این تحولات شکل گیری نهضت امام خمینی^(ره) در اوائل دهه ۱۹۶۰ میلادی و نهایتاً پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۹۷۹ میلادی و تداوم و اقتدار روزافزون این نظام نوپا علیرغم توطئه های قدرت های سلطه گر علیه آن بوده است. نگارنده که خود از جمله نظاره گر این تحول بوده بر این باور می باشد که این پدیده آنچنان آثار عظیمی بر جا گذارد و در آینده هم خواهد گذارد که نه تنها نظام استبدادی چند هزار ساله شاهنشاهی را در ایران به زانو در آورد بلکه آثار آن از سطح منطقه نیز فراتر رفته و نظام سلطه گرانه باقیمانده از عهدنامه وستفاليا را بصورت جدی به چالش کشانده است. علاوه بر آن با بیداری اسلامی و افزایش آگاهی ملت های تحت سلطه در کشورهای استعمار زده و استثمار شده، ایران اسلامی رهبری اردوگاه جدیدی از سلطه ستیزان را بر عهده گرفته است و می رود که آینده روابط بین الملل را در تقابل با نظام سلطه غرب محور شکل داده و پایه های جدیدی بر این روابط ریخته که چه از نظر محتوایی و مفهومی به آنچه را که تاکنون در ادبیات علوم سیاسی و روابطه بین الملل آورده اند شباهتی ندارد.^۳

۲- پیروزی انقلاب اسلامی

در سال ۱۹۶۲ که امام خمینی^(ره) نهضت انقلابی خود را علیه رژیم شاه آغاز کرد و به تبع آن مقابله با هر دو ابر قدرت را در سرلوحه برنامه خود قرار داد برای دنیا امری باور نکردنی و در عین حال شگفت آور شناخته شد که چگونه نهضتی می تواند نه تنها بدون حمایت یکی از ابر قدرتها و یا قدرتهای بزرگ شکل بگیرد بلکه مقابله و معارضه با این دو ابر قدرت را نیز در سرلوحه برنامه خود و اهداف جنبش قرار دهد آنجا که حضرت امام می فرماید ما همان قدر که با نظام سرمایه داری غرب مخالف هستیم همان قدر هم با نظام مارکسیستی شرق مخالفیم^۴ و این فرموده ی امام نهایتاً تبدیل به شعار معروف انقلابیون در ایران با عنوان نه شرقی- نه غربی- جمهوری اسلامی گردید.

^۳ مولف - آینده نظام بین المللی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ص ۲۱-۱۱

^۴ صحیفه امام ج ۲۱ ص ۲۲۱-۲۲۰

با پیروزی شگفت‌انگیز انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ و در شرایطی که هر دو ابر قدرت و سایر قدرتهای جهانی و منطقه‌ای از رژیم شاه حمایت می‌کردند و ایران اسلامی هیچ حامی جز خداوند متعال نداشت او را با همه امکانات نظامی که در برخورد با مردم در اختیارش گذاشته بودند و بر خلاف پیش‌بینی‌هایی که سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا قبل از پیروزی انقلاب کرده بودند با این جمع‌بندی که رژیم شاه مطلقاً در شرایط تزلزل انقلابی نیست بلکه تا ده سال دیگر نیز بر عرصه قدرت خواهد بود^۵ انقلاب اسلامی به طور معجزه‌آسایی به پیروزی رسید و جهان را در حیرت و شگفتی فرو برد.

این دو ابر قدرت وقتی که نتوانستند جلوی پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل نظام جمهوری اسلامی را بگیرند همه توان و توشه‌ی خود را بسیج نموده تا نگذارند این نهال نو پا رشد نموده و باقی‌بماند توطئه‌های گوناگون و با استفاده از تجربیات خود در سایر کشورها و با هزینه‌های هنگفتی علیه جمهوری اسلامی همزمان بکار گرفته شد. تحریک قومیت‌های مختلف که قرن‌ها زیر پرچم ایران مستقل، برادرانه‌زندگی کرده بودند تحت عناوینی همچون خلق‌های کرد، ترک، عرب، بلوچ و ترکمن بکار گرفتند^۶ و تلاش کردند که این کشور چند قومیتی را تجزیه نمایند. کودتاهای هم‌شرقی و هم‌غربی با نفوذ در ارتش باقیمانده از رژیم سلطنتی سازماندهی کردند^۷، نهادهای تروریستی را اعم از سازمان (منافقین)^۸، فرقان^۹، پیکار^{۱۰} و غیره را به زدن سران و رهبران جمهوری اسلامی مامور کردند. آمریکا ناوگان عظیمش را در سواحل خلیج فارس و دریای عمان فعال کردند به طوری که در شب‌ها نور، نورافکن‌های این ناوگان سواحل ایران را روشن می‌کرد تا موجب رعب و وحشت مردم گردد. به بهانه آزادی‌گروگانها با همه امکانات مدرن و تکنولوژی پیشرفته تحت عنوان عملیات طوفان صحرا به سرزمین اسلامی تجاوز کردند و با خواست خداوند متعال در صحرای طبس زمین‌گیر شده و سربازانشان جزغاله شدند.

^۵ سازمان اطلاعاتی وزارت دفاع خارجه، DIA، گروه مشاورین کمک نظامی، دفتر تحقیقات و اطلاعات وزارت خارجه سازمان اطلاعاتی سیا، سازمان امنیت ملی، سازمان سیا در اوایل اوت ۱۹۷۸ (۵ ماه پیش از وقوع انقلاب) به این جمع‌بندی رسیده بود که، ایران نه در یک موقعیت انقلابی و نه حتی در یک وضعیت پیش از انقلاب است، و در ۲۸ سپتامبر (۸ شهریور ۵۷) سازمان اطلاعاتی وزارت دفاع پیش‌بینی کرد که «شاه فعلاً برای ده سال آینده در راس قدرت باقی خواهد ماند»

^۶ رک. آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی، کد ۶۹۱، وقایع کرستان - خرمشهر در جنگ طولانی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - مجموعه اسناد گنبد، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ - وطن پرست، بازخوانی قیام مردم تبریز در بهمن ۱۳۵۶، روزنامه کیهان -

^۷ موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، کودتای نوژه - خاطره‌های محمدی ری شهری - اعترافات سران حزب توده ایران

^۸ سازمان مجاهدین خلق، پیدایی تا فرجام - جمعی از پژوهشگران

^۹ واکاوی یک التقاط، بررسی مبانی فکری و سیاسی گروه فرقان، سید عباس صالحی ۱۳۹۰/۰۲/۰۷ خیرگزاری تابناک

^{۱۰} شهره‌زاسنگر - رهگذر ص ۲۵

جنگ تحمیلی را در شرایطی که ارتش به علت پاکسازی ها و تسویه های لازم تضعیف شده و رمقی نداشت و سپاه پاسداران هم هنوز شکل نگرفته بود توسط صدام حسین رئیس جمهور عراق به کشور تحمیل کردند. فتنه های گوناگونی در داخل توسط عوامل این دو ابر قدرت شکل داده شد ولی به خواست خداوند متعال و رهبری دایمانه ی امام امت و خلف صالح او امام خامنه ای و حضور هوشیارانه و با بصیرت مردم انقلابی و خدا جوی و همانطور که امام راحل پیش بینی می کرد و می فرمود که «آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند»^{۱۱} او «ما آمریکا را زیر پا میگذاریم»^{۱۲} سختی گردیده و این نهال نوپا بعد از گذشت چهل سال به یک درخت تنومندی تبدیل گردید بطوریکه امروز عموم کارشناسان بین المللی بر باقیماندن و شکست ناپذیر بودن این قدرت نوظهور اذعان دارند.

اتحاد جماهیر شوروی که به علت هزینه های عظیمی که حفظ ابر قدرتی او بر دوش آن نظام قرار داده بود دیگر تاب و توان را از دست داده و توسط گورباچف و تحت عناوین سیاست های پرسترویکا و گلاس نوست فروپاشید و از درون خرابه های این ابر قدرت هفده کشور جدید خلق گردید. ایالات متحده آمریکا که سرمست از شکست رقیب، خود را فعال مایشاء می دید و خود را به عنوان تنها ابر قدرت باقیمانده از دوران جنگ سرد می دانست و به رجزخوانی می پرداخت و دکترین نظم نوین جهانی را توسط جرج بوش پدر اعلام نمود و فکر می کرد زمان آن فرا رسیده است که برای منطقه استراتژیک و مهم در غرب آسیا (خاورمیانه) بدون هیچ مزاحمی طراحی جدید نموده و تحت عنوان «خاورمیانه بزرگ» به مرحله اجرا در آورد و کشورهای اسلامی را که در اثر مرزبندی های استعماری از یکدیگر جدا شده بودند باز هم تحت عنوان قومیت ها منفک از یکدیگر آنها را تجزیه نموده و همان بلایی که سر اتحاد جماهیر شوروی وارد شد بر جهان اسلام تحمیل نماید. در نتیجه توطئه ها و جنگهای متعددی را در برنامه خود قرار داده، و بعضا با اعزام نیروهای امریکائی به مناطقی مانند افغانستان و عراق و با هدف محاصره جمهوری اسلامی و بعضا هم با کمک وابستگان به خود مانند رژیم صهیونیستی با حمله به لبنان و فلسطین و یا حمله ی عربستان و امارات به یمن بحران های متعددی را به وجود آورد و در سوریه هم با

^{۱۱} صحیفه امام - ج ۱۰ - ۵۱۷-۵۱۶

^{۱۲} صحیفه امام - ج ۱۷ - ۴۰۷-۴۰۰

خلق گروه های تروریستی همچون داعش اقدام کردند که ماحصل همه آن ها شکست و ناکامی برای امریکا و غرب و متقابلا شکل گیری یک نیروی عظیم چند ملیتی به نام جبهه مقاومت گردید.

ابرقدرت باقیمانده از دوران جنگ سرد یعنی ایالات متحده آمریکا به این جمع بندی نهایی رسیده بود که امکان همزیستی با جمهوری اسلامی با نظامی که درصدد نابودی رژیم صهیونیستی و همچنین استکبار جهانی می باشد امکان پذیر نیست و زمانیکه از برخورد نظامی با ایران بخاطر هزینه های گزاف و احتمال زیاد شکستی دیگر که دنبال خواهد شد^{۱۳} فشارهای اقتصادی را بر این نظام قدرتمند وارد آورد که متاسفانه با همکاری لیبرال های غرب زده در داخل و انقلابیون توبه کرده از انقلاب یقین داشت که نظام جمهوری اسلامی اگر چه در حمله نظامی از خارج شکست نخورده ولی با کمک عوامل داخل از درون فرو خواهد پاشید. فتنه ۸۸ اوج این توطئه بود که با حمایت بی دریغ توده های مردمی از این نظام خنثی گردید، و این نظام به رشد و بالندگی خود ادامه داد.

حوادث اخیر که به صورت پی در پی در اوائل سال ۱۳۹۸ در منطقه خلیج فارس رخ داد و ضربات کوبنده ای بر پیکر این ابر قدرت وارد آمد اعم از سرنگونی پهباد گران قیمت و پیشرفته آمریکایی و توقیف نفتکش انگلیسی اسکورت شده و بالاتر از آن ضربه ای که جبهه مقاومت یمن با از کار انداختن پالایشگاه نفت آرامکو در عربستان سعودی که منجر به کاهش تولیدات نفتی عربستان به میزان ۵۰ درصد گردید و در شرایطی که آمریکا نتوانست هیچ عکس العملی نشان بدهد بلکه بر عکس از ایران هم تشکر کرد که فقط پهباد بدون سرنشینان را سرنگون کرده اند!! «و صحنه نشان داده شده در تلویزیون از توقیف و دستگیری ملوانان آمریکایی که درحالتی اشک آلود و ناراحت از آن ها را نشان داده بود نوید این را می داد که شرایط برای ابرقدرت باقیمانده از جنگ سرد کاملا تغییر کرده است و از این ابرقدرت چیزی جز غول عظیم الجثه و بی خاصیت باقی نمانده است و شرایط جهانی برای زانو زدن در مقابل ابر قدرت نو ظهور و منحصر به فرد جدید فراهم گردیده است و پیشگویی حضرت

---

^{۱۳} وزارت دفاع امریکا (پنتاگون) بارها در شبیه سازی جنگ میان ایران و امریکا و بر اساس داده های موجود نتوانستند بر ایران غلبه کنند، بلکه در هر شرایطی مغلوب جمهوری اسلامی گردیدند.

امام راحل که فرموده بود ما آمریکا را زیر پا می گذاریم^{۱۴} و در جای دیگر فرموده بود ما خود یک ابرقدرت هستیم تحقق عینی پیدا کرده است.^{۱۵}

۳- ویژگی های ابرقدرت منحصر بفرد

یک بررسی دقیق و عمیق و در مقایسه با سایر ابرقدرتها نشان می دهد که همه ی خصوصیات جمهوری اسلامی این ابرقدرت نوظهور در همه ابعاد اعم از منبع و منشاء قدرت، ساختار، ماهیت و محتوا، اهداف، رهبری، مکتب، امت و حتی جایگاه جغرافیایی آن منحصر به فرد می باشد.

۳-۱- منبع قدرت منحصر به فرد

اگر منبع قدرت ابرقدرتهای گذشته مادی بوده و تکیه اصلی آنها بر انبوه ذخایر تسلیحاتی و سلاح های کشتار جمعی بوده است منبع و منشاء قدرت جمهوری اسلامی قدرت لایزال الهی می باشد که در طول این چهل سال نقش و حضور خود را در صحنه های گوناگون و به طور عینی نشان داده است، آنجا که در تجاوز آمریکائیان به صحرای طبس طوفان شن، ماشین عظیم تکنولوژی آمریکا را به شکست کشاند. آنجا که خرمشهر را از دست صدامیان آزاد نمود که امام بزرگوار فرمود: «شن ها و طوفان مامور خدا

^{۱۴} صحیفه امام ج ۱۷ - ۴۰۷-۴۰۰

^{۱۵} امیلی لازر، کارشناس امنیتی صهیونیست طی اظهاراتی و با نگرانی پیش بینی میکند که ایران تا ده سال آینده به قدرتی جهانی تبدیل خواهد شد. مارتین ایندیک دیپلمات و نماینده پیشین آمریکا نیز در گفت و گوهای فلسطین و رژیم اسرائیل در توئیتر به تحلیل این روزنامه صهیونیستی ارجاع داده و نوشته است: بولتون رفت، بی بی [نتانیاهو] می رود، بن زاید در حال توافق با ایران است، بن سلمان هم توافق خواهد کرد و رهبر ترس ما؟ نتوانست مانع ایران شود و او حالا برای توافق با آنها ناامید شده است.» افکار عمومی مدت هاست که با یک سوال بزرگ روبرو هستند؛ کشوری که غرش موشک هایش، تروریست ها را هزار و چند صد کیلومتر فراتر از مرزهای خود گوشمالی می دهد، پدافند هوایی اش پیشرفته ترین پهباد آمریکا را وقتی وارد حریم هوایی کشور می شود ساقط می کند، با همراهی متحدانش رویای شوم خاورمیانه بزرگ آمریکا را به کابوس مبدل می کند، نسخه خلافت داعش را در هم می پیچد، استراتژی تهاجمی رژیم اسرائیل را به تدافعی تبدیل می کند. (روزنامه کیهان/ ۹۸/۰۷/۱۳)

بودند»^{۱۶} و «خرمشهر را هم خدا آزاد کرد»^{۱۷} و آنجا که در شرایط باور نکردنی در جنگ تحمیلی امدادهای غیبی در موارد متعدد و عجیب توسط رزمندگان جبهه و جنگ مشاهده گردید که اگر امدادهای الهی و کمک های معنوی و مافوق طبیعی به جمهوری اسلامی نبود این نظام حتی یک روز هم نمی توانست در مقابل این توطئه ها و حمله های عظیم دشمنان دوام آورد و انقلاب اسلامی هم به پیروزی نمی رسید: مردم با ایمان و باور قطعی و یقینی و با انتخاب شعار «الله اکبر» نقش بی بدیلی را در صحنه و جدال با دشمن بازی کردند و این منبع قدرت همچنان پشتیبان این قدرت منحصر به فرد بوده است و جز مومنین و مجاهدین راه خدا به این منبع و منشاء قدرت دسترسی نداشته و نخواهند داشت، همه موفقیت ها چه در ابعاد نظامی و چه در ابداعات و اختراعات شگفت آور همچون ساخت موشکهای نقطه زن به برکت امداد های غیبی ایمان، و باور دانشمندان و رزمندگان و الطاف بیکران الهی بوده است.^{۱۸}

اگر تیغ عالم بجنبد ز جای نبرد رگی تا نخواهد خدای

۲-۳- رهبری منحصر به فرد

جمهوری اسلامی که بر پایه نظام ولایت مطلقه فقیه پایه گذاری شده است که در نوع خود در دنیا بی نظیر و منحصر به فرد می باشد، رهبری که در اخلاص، صداقت و پاکی و دوری از هر نوع هوس رانی و نفسانیات تربیت و رشد یافته مکتب اسلام است و به عبارتی تالی تلو معصوم و نائب امام عصر(ع) می باشد و یقیناً از هدایت ها و راهنمایی های آن امام همام و خداوند متعال برخوردار است به طوری عمل کرده و جایگاه ویژه ای در میان رهبران جهان پیدا کرده است که احترام عموم رهبران کشورهای جهان را به خود جلب نموده است و اغلب در مقابل او خاضع می باشند و آرزوی بیشتر آن ها بر خوررداری از پذیرش و شرف یابی به حضور ایشان است. رهبری که در طول چهل سال گذشته قدرت

^{۱۶} امام خمینی (ره) در ۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۹ "آیا جز این بود که یک دست غیبی در کار است؟ چه کسی هلی کوپترهای آقای کارتر را ساقط کرد؟ ما ساقط کردیم؟ شن ها ساقط کردند. شن ها مامور خدا بودند، باد مامور خداست."

^{۱۷} جمله مورد نظر را عیناً حضرت امام نگفته اند، اما امام در رابطه با فتح خرمشهر توسط رزمندگان اسلام مطالبی را فرموده اند که این مطلب را می رساند و تقریباً مضمون آن است. به عنوان مثال امام نصر بزرگ خداوند، ما النصر الا من عندالله، ما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمی، فتح و نصر عظیم که با توفیق الهی بدست آمد و ... که برای اطلاعات بیشتر می توان به صحیفه امام، جلد ۱۶، صفحه ۲۵۷ تا ۲۵۹، مورخ ۱۳۶۱/۳/۳ مراجعه نمود.

^{۱۸} برای مطالعه بیشتر به کتاب - مولفه های قدرت در جمهوری اسلامی ایران نوشته نگارنده مراجعه شود.

و مدیریت بی نظیر خود را در کشاکش توطئه ها و بحرانهای مختلف داخلی و خارجی با موفقیت به اثبات رسانده است و در دنیای مدرن امروز رهبری بی نظیر و منحصر بفرد می باشد. بطوری که ولادیمیر پوتین رهبر قدرتمند فدراسیون روسیه علاقه زائد الوصفی به ایشان دارد و بیانات او را به دقت و همه روزه رصد می نماید و به او اطمینان می دهد که به ایران امروز به عنوان یک متحد قدرتمند وفادار بوده و هرگز به او از پشت خنجر نخواهد زد. رهبری که با صلابت دست رد بر سینه رئیس جمهور امریکا زده و از پذیرفتن پیام مکتوب او خودداری می کند. این چنین رهبر قدرتمندی در دنیا بی نظیر و منحصر بفرد می باشد.

۳-۳- مکتب و ایدئولوژی منحصر به فرد

این ابر قدرت نوظهور از مکتبی الهی بر خوردار است که عصاره و تکمیل کننده همه ادیان و مکاتب الهی و آن مکتب خاتم النبیین محمد ابن عبدالله (ص) میباشد که نه تنها نظیر و مانندی نداشته و ندارد بلکه تا پایان حیات این بشر و در این جهان پایدار و مستقر خواهد بود و قرآن کریم هم مرامنامه این مکتب الهی می باشد و بنا به فرمایش الهی (الاسلام یعلوا ولا یعلی علیه) اسلامی است که امام امت آن را اسلام ناب محمدی نامگذاری کرده. «اسلامی که پرچمداران آن پابرهنگان و مظلومین و فقرای جهانند و دشمنان آن ملحدان و کافران و سرمایه داران و پول پرستانند. اسلامی که طرفداران واقعی آن همیشه از مال و قدرت بی بهره بوده اند؛ و دشمنان حقیقی آن زراندوزان حيله گر و قدرت مداران بازیگر و مقدس نمایان بی هنرند.»^{۱۹}

۳-۴- امت منحصر به فرد

امت ولایی ایران که عموماً و اکثراً پیرو مکتب اهل بیت عصمت و طهارت می باشند و داعیه دار حراست از نهضت عاشورایی بوده و هستند، از لحاظ هوش و استعداد، ایمان و اعتقادات و باورهای الهی دردنيا منحصر به فرد می باشد. تا آنجا که پیامبر اعظم (ص) درباره این امت و قوم می فرماید که «اگر ایمان و

^{۱۹} صحیفه امام، ج ۲۱، ۲۰۴

علم در ثریا هم باشد این ملت و قوم به آن دسترسی پیدا خواهند کرد و امام بزرگوار درباره ی این مردم فرموده: حتی رسول خدا هم چنین مردمی در اطراف خود نداشت و بر این باور بود که یکی از پایه های قدرتمند این نظام حضور با بصیرت توده های ملت در صحنه تحولات سیاسی و اجتماعی می باشد. حضور هوشیارانه این امت در صحنه های مختلف و مقابله با توطئه های دشمنان این مرز و بوم و آمادگی برای مقاومت و شهادت باعث خشتی شدن آن توطئه ها گردیده است و امروز هم این حضور قدرتمندانه از مرزهای جغرافیای عبور کرده و ملت‌های دیگر را هم به خود جلب و جذب نموده است.

۳-۵- اهداف منحصر به فرد

برخلاف ابر قدرت های پیشین، این ابر قدرت منحصر به فرد نه به دنبال تشکیل امپراطوری می باشد نه به دنبال گسترش سرزمین های تحت حاکمیت خود و نه به دنبال استعمار کهنه و نو و فرانو می باشد و نه به دنبال سلطه ای جهانی و تحمیل خود بر سایر ملل است بلکه هدف غایی و نهایی این ابر قدرت منحصر به فرد کمک به آزاد نمودن ملت های مستضعف دیگر از قید هر نوع سلطه و ستم و استکبار می باشد و مطلقاً به دنبال تحمیل خود بر جوامع دیگر نیست. بلکه به دنبال آگاهی بخشی ملت های دیگر بوده تا به قدرت جمعی خود پی برده و علیه سلطه گران و دیکتاتورهای حاکم قیام کرده و سرنوشت خود را خود بدست بگیرند.

۳-۶- موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد

به اعتراف همه جغرافی دانان و دانشمندان ژئوپولیتیک، ایران در موقعیت جغرافیایی استثنایی و منحصر به فردی قرار گرفته است که جایگاه آن را در کل جهان بی نظیر و خاص کرده است. ایران در قلب جهان اسلام و در چهار راه قاره های کهن و برخوردار از موقعیت استثنایی ژئوپولیتیک، ژئواکونومیک و ژئواستراتژیک می باشد که در جنگ جهانی اول و دوم که در اشغال متفقین بود ایران را به عنوان پل پیروزی نام گذاری کردند. ژنرال آیزنهاور فرمانده کل نیروهای آمریکایی در جنگ جهانی دوم و رئیس

^{۲۰} لوکان العلم منوطا بالثریا لتناولته رجال من فارس - قرب الاسناد ص ۵۳ - بحار انوار ج ۶۴ ص ۱۷۵

^{۲۱} من با جرات مدعی هستم که ملت ایران و توده میلیونی آن در عصر حاضر بهتر از ملت حجاز در عهد رسول الله - صلی الله علیه و آله - و کوفه عراق در عهد امیرالمومنین و حسین بن علی - صلوات الله و سلامه علیه - می باشد. - صحیفه امام خمینی ج ۲۱ ص ۴۱۰

جمهور وقت آمریکا در سال ۱۹۵۲ و قبل از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ اعتراف می کند که «منطقه ای مهمتر از ایران روی نقشه جغرافیایی جهان وجود ندارد، ایران؛ دارای نفت است و هم در چهار راه جهان واقع شده است. اگر روزگاری ایران و شوروی با هم کنار آیند کره زمین جای امنی برای غرب نخواهد بود. همچنین نباید وضعیتی پیش آید که ایران به گذشته دور خود بازگردد و یک قدرت نظامی شود. وای به وقتی که میلیتاریسم ایرانی زنده شود؛ بروید تاریخ این کشور را بخوانید تا متوجه حرف من بشوید».^{۲۲}

۳-۷- راهبرد منحصر به فرد

این ابر قدرت نو ظهور با اتخاذ راهبرد مقاومت و سازش ناپذیری و ایستادگی در مقابل زورگویان و قدرت های مستکبر شیوه بی نظیر و منحصر به فردی برای مقابله با دشمنان خود اتخاذ کرده است و در طول این چهل سال بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نه تنها توانست با روش جدید بر همه توطئه های دشمنان قدرتمند خود غلبه یابد بلکه جبهه مقاومتی را شکل داد که از مرزهای ایران فراتر رفته و در واقع بخش عمده ای از منطقه جنوب غرب آسیا (خاورمیانه) را در بر گرفته است و در مقابل متجاوزین به سرزمین کیان اسلامی با تمام قوا و شجاعت ایستادگی نموده و آن ها را از تجاوز و توسل به جنگ نه تنها علیه این سرزمین پشیمان نموده بلکه حتی از تجاوز به دیگر سرزمین های اسلامی باز داشته است. و توطئه های امریکا و غرب در سرزمین های همسایگان که با لطایف الحیل در صدد اشغال آنها و محاصره سرزمین ایران بوده اند همه آن ها را با همین راهبردش نیز شکست داده و بیرون رانده است و جغرافیای مقاومت^{۲۳} را به صورت یک پارچه و قدرتمند و متشکل از بسیجیان زمان گسترش داده و می رود که این راهبرد قدرتی جهانی پیدا نموده و در همه ی سرزمین ها گسترش یافته و در نهایت حاکمیت مستضعفین را با فرماندهی منجی عالم بشریت و حکومت جهانی اسلامی را بر سراسر جهان مستقر نماید.

۳-۸- ائتلافها و پیمانهای نظامی منحصر به فرد

^{۲۲} ژنرال آیزنهاور ۲۹ نوامبر ۱۹۵۲، در نخستین مصاحبه پس از در دست گرفتن پست ریاست جمهوری آمریکا گفته بود: www.irinn.ir

^{۲۳} رهبر انقلاب در سخنان اخیر خود با فرماندهان سپاه پاسداران به پاسداران توصیه میکنند، «نگاه وسیع جغرافیای مقاومت (دینی) نگاه فرامرزی را از دست ندهید. قناعت نکنید به منطقه خودمان، این جوری نباشد که یک چار دیواری را انتخاب کنیم و دیگر کارمان به این نباشد که پشت این دیوار چه کسی است و چه تهدیدی وجود دارد. این نگاه وسیع فرامرزی، این اقتدار و عمق راهبردی گاهی اوقات از واجب ترین واجبات کشور است».

برخلاف روشهاییکه دو ابر قدرت سابق در تقویت قدرت نظامی خود با ایجاد پیمانهای نظامی با دولتهای هم سو می بستند و آن دولتها را از نظر نظامی تحت انقیاد خود در می آوردند هم چون پیمانهای نظامی ناتو و ورشو ایران نه تنها بدنبال این پیمانها و ائتلافها نظامی نبوده و نیست بلکه روی حضور داوطلبانه گروه ها و جنبش های مردمی از سراسر جهان حساب باز کرده است گروه های داوطلب عراقی، افغانی و لبنانی که در جنگ تحمیلی به یاری رزمندگان ایرانی در هشت سال دفاع مقدس شتافتند و یا رزمندگان غیرایرانی که تحت عناوین فاطمیون، زینیون، حیدریون از افغانستان، پاکستان و عراق و در رأس همه آنها حزب اله در لبنان و انصاراله در یمن در مصاف با گروه های تروریستی در سوریه و عراق و یمن حضور پیدا کردند.

۳-۹- نظام بین الملل منحصر به فرد

به دنبال پایان جنگ سرد و آغاز دوره انتقالی قدرت های بزرگ عموماً بدنبال شکل دادن نظام مطلوب خود می بودند. امریکا بدنبال نظام تک قطبی بوده و چین و روسیه نظام چند قطبی را پیشنهاد می کردند. اندیشمندان غربی از نظام هائی همچون پایان تاریخ و حاکمیت لیبرالیسم و یا ساموئل هنتینگتون نظام برخورد تمدنها را طراحی کردند، جمهوری اسلامی بر اساس آیات قرآنی تضاد واقعی را در جهان میان مستکبران و مستضعفان دیده و «نظام برخورد با سلطه» را مطرح میکند که در یک سو دولتهای مستکبر قرار دارند و در سوی دیگر ملتهای مستضعف می باشند. ویژگی این نظام در اینست که تقسیم بندی جغرافیائی نقشی در شکل گیری آن ندارد بلکه تضاد و تعارض واقعی میان صاحبان قدرت و ثروت در رأس هرم و توده های مستضعف ملتها در قاعده هرم کشورها میباشد.

۳-۱۰- تامین امنیت منحصر بفرد

جمهوری اسلامی علیرغم همه تلاش دشمنان خارجی و ضد انقلاب داخلی برای سرنگونی نظام جمهوری اسلامی از طریق ایجاد شورشها و ناآرامی ها و توطئه های گوناگون بر خلاف سایر دولتهای بویژه ابر قدرتهای سابق که به نیروهای پلیسی و نظامی خود تکیه می کردند و می کنند بلکه تامین امنیت شهروندان را به خود مردم واگذار میکنند. تجربه چندسال گذشته نشان داده است که مردم با کمترین

تلفات و کمترین خسارتها توانسته اند این فتنه ها و شورش ها را خنثی کنند و اجازه ندهند نیروهای امنیتی با گروه های مردمی رود رو قرار بگیرند.

جمع بندی

با توجه به دلایل و شواهد متقن که در این مقاله ذکر شد جمهوری اسلامی با تکیه بر قدرت لایزال الهی در صحنه روابط بین الملل و در میان قدرت های بزرگ به جایگایی استثنائی و منحصر بفرد ارتقا یافته است که به یقین می توان اعلام کرد که این کشور و این نظام تنها ابر قدرت منحصر بفرد می باشد، اگر چه دشمنان قسم خورده و شکست خورده در این جدال نخواهند به این پدیده جدید اعتراف و اذعان کنند و حتی غرب زدگان داخلی هم چنان در مقابل قدرت های غربی و شرقی دچار خود کم بینی بوده و کماکان مجذوب و مرعوب آن قدرت باشند و قدرت الهی منحصر بفرد کشور و نظام خود را دست کم میگیرند، درعین حال دیر یا زود مجبور خواهند بود به این امر اذعان کنند.

البته ناگفته نماند که توطئه های دشمنان حتی در شرایط افول و تضعیف آنها علیه این ابر قدرت منحصر بفرد تا زمان فروپاشی آنها و حاکمیت واقعی ملت های مستضعف همچنان ادامه خواهد داشت که بحول وقوه الهی همچون گذشته توطئه ها خنثی گردیده و دشمنان این نظام شکست خواهند خورد و جمهوری اسلامی قدرتمند تر و سر بلند تر خواهد گردید تا ان شاء الله آن را به دست صاحب اصلی خود امام عصر عجل اله تعالی فرجه برساند.

انشاء الله

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ (صف - آیه ۸)

چراغی را که ایزد بر فروزد هر آن کس پف کند ریشه اش بسوزد

۱. قرآن کریم
۲. امام خمینی، روح الله، صحیفه امام، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، پاییز ۱۳۷۸.
۳. جمعی از پژوهشگران، سازمان مجاهدین خلق، پیدایی تا فرجام، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی، ۱۳۸۷.
۴. رهگذر، سیمین، شهر هزار سنگر (روایتی از مقاومت تاریخ مردم شهر آمل)، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۵.
۵. محمدی ری شهری، محمد، خاطرات سیاسی، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی، ۱۳۶۹.
۶. محمدی، منوچهر، مولفه های قدرت در جمهوری اسلامی ایران
۷. محمدی، منوچهر، آینده نظام بین المللی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، دانشکده روابط بین الملل، تابستان ۱۳۸۷.
۸. بیانات مقام معظم رهبری، پایگاه اطلاع رسانی مقام معظم رهبری: WWW.KHAMENI.IR
۹. خبرگزاری مشرق - ۹۸/۰۶/۱۵ - کد ۹۹۰۳۹۲
۱۰. روزنامه کیهان
۱۱. رک. آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی، کد ۶۹۱، وقاع کرستان - خرمشهر در جنگ طولانی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران انقلاب
۱۲. کاوی یک، التقاط، بررسی مبانی فکری و سیاسی گروه فرقان، سید عباس صالحی ۱۳۹۰/۰۲/۰۷ خبرگزاری تابناک

